

Karise Kro

Karise Kro omtales så vidt vides første gang i 1683 i forbindelse med et mageskifte mellem jomfru Margrethe Vognsen på Karisegård og baron Jens Juel (1631-1700) til Juellinge. Den første kromand nævnes i 1721: Ifver Hansen. Vi kender kun hans navn.

Bregentved Gods, fra 1750 grevskabet Bregentved, kom til at spille en stor og afgørende rolle i Karises historie. I 1721 tilhørte godset kongen, Frederik IV. Da han døde i 1730, skiftede godset ejer flere gange, gik så tilbage til kronen, Christian VI; men i 1740 skænkede Christian VI godset til Adam Gottlob Moltke (1710-1791). Moltke samlede Tryggevælde, Juellinge, Alslevgård m.fl. til godset Bregentved, der i 1750 ophøjedes til grevskab.

Bregentved svævede over alt og alle i Karise; gårdmændene havde hele tiden været fæstere under Bregentved, uanset hvem ejeren var, men en stor del af kroens historie, fandt sted under lensgreverne på Bregentved.

Kromand Ifver Hansen har taget kroen i forpagtning af Frederik IV som en privilegeret kro, dvs. at kroholderen havde ret til selv at brygge øl og brænde brændevin. Hvornår denne kro er opført ved vi ikke, men den stod der i 1721. Hvor længe Ifver Hansen styrede Karise kro ved vi heller ikke; 25 år senere træffer vi kromand Rasmus Michelsen, der i 1747 afgav forpagtningen til sin efterfølger Søren Sørensen. Kroen var da på 50 fag med jordtilliggende.

Da Søren Sørensen dør o. 1770 afstår hans enke forpagtningen til Mads Schou på betingelse af at han gifter sig med datteren Mette Friderique og at Sørensen kan blive boende i huset. Kroholdet med tilhørende landbrug har krævet et større tyende: 5 ugifte karle og piger.

Mads Schou afstår fæstet på Karise kro i 1799. Kroen bliver sat på auktion og i maj 1799 kan en ny kroejer, Michel Wiff, underskrive en 10-årig kontrakt. Fra et bygningssyn i 1799 ved man, at kroen på dette tidspunkt tæller 58 fag – mere end de tre nærmeste gårde tilsammen.

I 1801 raser en voldsom novemberstorm, der gør stor skade på kroen og få måneder senere dør Michel Wiff, kun 37 år gammel. Hans unge enke, Caroline, er kun 23 år gammel, da hun overtager fæstekontrakten på Karise kro. I 1803 gifter hun sig med Anton Buch, der som slagtermester var en hyppig gæst på kroen. I januar 1804 får de sønnen Christian.

En sommerdag i 1804 sker den store katastrofe: Der udbryder brand og Karise kro brænder ned til grunden. Den lille familie Buch modtog fra Bregentved Gods som kompensation en beskedne gave på 500 rigsdaler + 100 rigsdaler for den gødning, der fandtes på stedet. Kroen blev ikke genopført.

[Kilde: Lokalhistorisk Arkiv 320-01 - M39]